

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Екологія людини

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність (напрямок) Науки про Землю (103)
Природничі науки (10)

спеціалізація _____
факультет геології, географії, рекреації і туризму

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)
геології, географії, рекреації і туризму

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат географічних наук, доцент Поліщук Людмила Борисівна

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

(підпис)

Черваньов І.Г.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету геології, географії, рекреації і туризму
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис)

Жемеров О.О.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ Екологія людини ” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

_____спеціаліст _____
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) Науки про Землю (103)
Природничі науки (10)

спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: Розкрити междисциплінарний, інтегрований характер дослідження проблеми порушення екологічної рівноваги в біосфері, дати уяву про вплив антропогенної діяльності на стан довкілля та людини.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: сформувані у студентів систему знань про людину як невід’ємний елемент природного світу, про необхідність оптимізації взаємовідносин суспільства і природи.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1 -й
Лекції	
20 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
120 год.	138год.
Індивідуальні завдання	
	год.

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: розуміти можливості адаптації організму людини до різних природних умов і антропогенних чинників; особливості зв’язку між станом навколишнього середовища і здоров’ям людей, тривалістю їх життя; розрізняти найбільш значущі для людини антропогенні зміни природного середовища і підходи до

його збереження; розрізняти типи забруднень довкілля і особливості їх впливу на здоров'я людини; застосовувати отримані знання в повсякденному житті.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні питання екології людини.

Тема 1. Визначення науки, причини виникнення, напрямки розвитку. Об'єкт, предмет, завдання, основні теоретичні положення, місце в системі наук. Принципи гармонізації взаємовідносин людини з біосферою, стратегія діяльності людства. Факти, поняття, інтерпретація. Освітньо-виховна роль та необхідність знань з екології людини для майбутніх учителів.

Тема 2. Походження та еволюція людини. Біосоціальна суть людини. Життєдіяльність людини. Розселення людини на Землі. Формування культури особистості. Роль вчення В.І.Вернадського про біосферу як теоретичної основи екології людини. Медичні аспекти взаємодії організму та природи. Людина як біологічна істота. Тривалість та якість життя. Професійні захворювання. Екстремальні умови. Стихійні лиха. Адаптація людини до умов середовища. Виживання людини в надзвичайних умовах. Еколого-демографічні проблеми.

Розділ 2. Взаємозв'язок між станом довкілля і здоров'ям людей,

Тема 1. Оптимізація сумісного перебігу біосферних і технологічних процесів.

Перманентні військові, національні, етнічні, техногенні, екологічні, природні катастрофи, їх статистична вирогідність та ймовірний взаємозв'язок.

Тема 2. Вплив стану довкілля на здоров'я людей. Урбанізація. Класифікація забруднень. Джерела забруднень. Галузі виробництва, та їх вплив на стан довкілля. Нормування вмісту шкідливих речовин в довкіллі, ступінь їх екологічного ризику для людини. Імунітет людини. Мутагенез. Алергізація. Екологічна конверсія антропогенної діяльності. Товари народного споживання. Генетично-модифіковані організми. Нітрати, нітрити, нітрозаміни. Екологічний аудит. Екологічно-безпечна продукція. Управління процесами взаємодії людей із зовнішнім середовищем.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні питання екології людини												
Разом за розділом 1	75	10	5			60	75	4	2			69
Розділ 2. Взаємозв'язок між станом довкілля і здоров'ям людей												
Разом за розділом 2	75	10	5			60	75	4	2			69
Усього годин	150	20	10			120	150	8	4			138

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Види забруднень навколишнього середовища та їх вплив на стан довкілля.	5
2	Історія розвитку рельєфу за матеріалами геолого-геоморфологічного профілю	5
	Разом	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Роль вчення В.І.Вернадського про біосферу як теоретичної основи екології людини	60
2	Принципи гармонізації взаємовідносин людини з біосферою, стратегія діяльності людства	60
	Разом	120

6. Індивідуальні завдання

7. Методи контролю здійснюються шляхом перевірки виконаних лабораторних завдань, а також перевірка самостійної роботи студентів за допомогою поточної контрольної роботи.

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю в формі заліку без виконання залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Сума
Розділ 1		Розділ 2					
T1	T2	T3	T4	T5			100
20	20		20	20	20		

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Агаджанян Я. А. Экология человека: Избранные лекции. М., 1994.
2. Бачинський Т.О. Соціоекологія. - К.: Вища школа, 1995. - С. 148- 163.
3. Білявський Т.О., Фурдуй Р.С. Основи екологічних знань. - К.: Либідь, 1995. - 286 с.

4. Бойчук Ю. Д. Екологія людини: Програма курсу для студентів природничих спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів. Х., 2003.
5. Гончаренко М. С., Бойчук Ю. Д. Екологія людини: Навч. посіб. Суми, 2005.
6. Гродзінський Д.М. Радіобіологія: Підручник. - 2-ге вид.-К.: Либідь, 2001.- 448с.
7. Залеський І.І., Клименко М. О. Екологія людини: Підручник. К.: Вид-во „Академія”, 2005. – 288 с.
8. Микитюк О. М., Злотін О. З., Бровдій В. М. та ін. Екологія людини. 3-тє вид. Х., 2004.
9. Мовчан В. Н. Экология человека: Учеб. пособие. СПб., 2004.
10. Некос А.Н., Багрова Л.О., Клименко М.О. Екологія людини: Підручник.-Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2007.-336 с.
11. Екологія людини / О. І. Бондар, І. В. Коринік, В. М. Ткач, О. І. Федоренко / За заг. ред. О. І. Федоренко. К.; Х., 2005.
12. Даниленко В.С., Радионов П.В. Острые отравления растениями. - К.: Здоровье, 1986.
13. Даценко І.І. Гігієна і екологія людини. Навчальний посібник. – Львів, Афіша, 2000. – 248 с.
14. Демина Т.А. Экология, природопользование, охрана окружающей среды.— М.: Аспект Пресе, 1998.-141 с.
15. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посіб. - К.: Знання, КОО, 2000. - С. 92-98.
16. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології: Підручник / за ред. К.М. Ситника. — К.: Вища школа, 2001. — 358 с.
17. Корсак К.В., Плахотник О.В. Основи екології. - К.: МАУП, 2000.- 240 с.
18. Нікберг І.І., Сергета І.В., Цимбалюк Л.І. Гігієна з основами екології. Підручник. — К.: Здоров'я, 2001. — 504 с.
19. Одум Ю. Основы экологии. - М.: Мир, 1975. - 736 с.
20. Реймерс Н.Ф. Экология: теория, законы, принципы, правила и гипотезы. - М.: Мир, 1994.

Допоміжна література

- Словарь-справочник / отв. Ред. К.М. Сытник. - К.: Наукова думка, 1994. - 665 с.
Хижняк М.І., Нагорна А.М. Здоров'я людини та екологія. - К.: Здоров'я, 1995. - 228 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Фонди Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В.Н. Каразіна.
2. Ресурси Інтернету.
3. Наочні матеріали: зразки, таблиці, карти, знімки для ілюстративного та демонстраційного використання під час занять.